Iustinianus <Imperium Byzantinum, Imperator, I.>: Corpus Ivris Civilis Ivstinianei (Band 5,1): Volumen Legum paruum, quod vocant, In Qvo Haec Insvnt: Tres posteriores libri Codicis D. Iustiniani Sacratissimi Principis

Lyon, 1627 Seite A_129

quas *suprà l.proxi.* octo scrupulos appellauit: vnde apparet scrupulum tanto sesuncia fore maiorẽ, quanto sit sextante minor, secundùm P. & sic soluebat contrarium superioris l. Sed dic tu, quòd hîc dicit xiiij. vncias pro libra soluendas, licèt regulariter xij. faciant libram. non autẽ dic hîc xiiij. vncias semper soluendas, & hoc quando est cõsuetudo solui libras. *ad quod, ff. com. præ. l. vẽditor. §. si cõstat.* aliàs nisi sit consuetudo, soluitur per scrupulos à singulis: *vt suprà l. prox.*

etiam locũ intellexit hac enim lege agitur de libra ballucæ, quæ xiiij. vnciis cõstat. *l. 5. suprà de susceptoribus.* est de libra obryzæ, quæ xij. tantum vnciis constat. Ideo vero pluris ballucæ, quàm obryzæ libra, quoniam maius intertrimẽtum habet.

ballucæ [a] pro singulis [b] libris constat inferri. Dat. vj. Id. Ianu. Romæ Lupicino, & Iouiano Coss.

III. *Imppp.* Grat. Valen. & Theo. AAA. *Floro* P.P. †

Cvncti, qui per priuatorum loca saxorum venam laboriosis [c] effossionibus persequuntur decimas fisco [d], decimas etiam domino repræsentent: cætero † modo propriis suis desideriis vindicando. Dat. iiij. K. Septemb. Constantinop. Antonio, & Syagrio Coss.

Officiales exigentes metallum, non debent ad aliam dignitatem promoueri, nisi priùs illud officium perficiant. Bart.

IV. Iidem AAA.

Cvm procuratores metallorum intra Macedoniam, Daciam mediterraneam, Mysiam, seu Dardaniam, soliti ex curialibus ordinari [e], per quos solennis profligatur exactio [f], simulato hostili metu, huic se necessitati substraxerint, ad implendum munus retrahãtur: & nulli deinceps licentia laxetur priùs indebitas expetere dignitates [g], quàm subeundam procurationem fideli, solertíque deuotione † compleuerit.

Fodiens aurum, pro quolibet anno septem scrupulos soluere debet. Bart.

V. *Imppp.* Valent. Theod. & Arca. AAA. *Romulo Com.* S.L. †

Per annos singulos septem * per hominem [h] scrupuli largitionibus inferantur ab aurilegulis, non solùm in Pontica diœcesi: verùm etiam in Asiana. Dat. xj. K. Mar. Constantinopo. Arcad. A. II. & Rufino Coss.

VI. *Imppp.* Theod. Arcad. & Hon. AAA. *Paterno.* †

Qvosdam operta humo esse saxa dicentes, id agere cognouimus, vt defossis in altum cuniculis alienarum ædium fundamenta labefactent: qua de re si quando huiusmodi marmora [i] sub ædificiis latere dicãtur, perquirendi eadem copia denegetur. Dat xvij. Kal. April. Constant. Theod. A. iij. & Abundantio Coss.

a ¶ *Ballucæ.* expone, *vt suprà l. proxi.*

b ¶ *Pro singulis.* id est, *à singulis.*

c Cvncti.] *Laboriosis.* non tamen prohibitis. *arg. s̃. de thes. l. j.* ¶ Et dic, quòd primò, quærunt. Secundò, fodiunt. Tertiò, pluries fundendo in lucidam materiam adducũt. Sed an domino inuito liceat quærere thesaurũ? dic, *vt j̃. l. quosdam*: Sed videtur contrà *s̃. de thesau. l. j. & Instit. de re. di. §. thesauros.* vbi dicitur, nõ licere in alieno quęrere data opera. Solu. aliud [a] in thesauro, qui dono fortunæ: aliud in metallo, quod magno paratur agone.

d ¶ *Fisco.* sic ergo in prædio fisci duæ decimæ: si in suo, vna datur: & hoc [b] præter annum canonem in scrupulis præstandum. quod dic: *vt suprà l. j. no. quæ est cõtrà.* Alij soluunt, quòd illa in publico metallo, hęc in priuato. Accvr.

e Cvm procuratores.] *Ordinari* [c]. *vt s̃. de susce. l. exactores.* & hæc lex tractat de vltima parte rubricæ.

f ¶ *Exactio.* hi [d] ergo exigunt metalla.

g ¶ *Dignitates. vt j̃. titu. j. l. æternam.*

h Per annos.] *Per hominem* [e]. vulgariter loquitur. q.d. quilibet soluat vij. scrupulos. & plenè dic: *vt s̃. eod. l. j. quæ est cõtrà.* & sic expones scrupulũ: vt ibi. alij, vt R. dicunt, scrupuli, qui faciũt assem plus siciliquum vnum, id est, vncias xij. cum semuncię dimidia, quę est vncię pars quarta. Ir. ¶ Itẽ cõtrà, *j̃. de prætor. & ho. præ. l. ij.* Itẽ contrà, *j̃. de capi. ci. cen. exi. l. j.* cõtrà, *& j̃. de agri. & cen. l. cùm antea.* contrà *j̃. de colo. Thra. l. j. cõtrà.* ¶ Sed hîc non dicit de capite cuiuslibet; sed pro metallis quilibet tãtũ soluat.

i Qvosdam] *Marmora* No. marmora saxa dici. ¶ Sed an inuito [f] domino licebit in alieno quærere? videtur quòd non: *vt ff. de acquiren. re. do l. ij.* & postea ingrediens tenetur iniuriarũ: *vt ff. de iniur. l. iniuriarum. §. fi.* Sed Py. cõtrà, propter publicam vtilitatẽ, nisi dominus habeat damnum: *vt hîc, & ff. com. præ. l. venditor. in fin & de dam. infect. l. fluminum. §. fi. & de aqua plu. arcen. l. j. §. denique.* Accvrs.

k Metallarij. Hîc de prima partę rub. dicitur.

l Metallariæ. ¶ Sed an damnati in metallum applicãtur huic corpori? Respond imò publicæ fabricæ alligantur. non enim pro delicto debẽt incorporari publico corpori *vt s̃. de pœ.* Cod. lib. post. *l. ne quis.* nisi religioso: *vt in Authen. vt nulli iudicũ §. quod autem. collat. ix.* & de vno religioso ad alium religiosum: *vt in auth. de sanct. episcop. §. si monachus. & §. antepe. coll. j.* Item de religioso ad publicum: *vt in Authent. de san. epi. §. si monachus. & in authen. quomodo opor. episc. § semel. coll. j.* Item etiã in publico recorporatur, si corpus refugiat: *vt hic, & j̃. de fabri. l. iv. & j̃. tit. j. l. æternam.* & quãdoq; in stallo deteriori ponitur: *vt j̃. de primi. l. ij. & j̃. de dome. & protec. l. iij. & de commeatu. l. fin.* Imò quandoque de corpore prorsus deiicitur: vt *ll. prædictis. & C. de aduo. di. iu. l. pe. & fi.* Hoc autem, quod dixi de stallo deteriori, & de exceptione omnimoda: intellige in his officiis, in quibus honor oneri admixtus magis inspicitur nimirum: nã immunitatem tribuere nõ debet delictum: *vt ff. de inter. & rele. l. relegatorum. §. antepe. & fi. & s̃. de his, qui non imple. stip. l. j. & ij. & s̃. de infa. l. j.* Accvrs.

† C.Th. eo. ti. l. 10.

† *Aliàs*, certo.

a Thesaurum in alieno quęrere non licet: metalla, licet. & quæ sit diuersitatis ratio.

b Hoc falsum. hæc lex de metallis lapidũ: superiores duæ de auri metallo.

† exactione.

c Procuratores metallorũ à quibus ordinentur.

d Id est, Canõ metallicus exigitur à curialibus.

† Co. Th. eod. tit. l. 12.

* septeni, legẽdum Cont. e v. quæ scripsi suprà ad l. j.

† Co. Th. eod. tit. l. 14.

f Inuito domino, propter publicam vtilitatem, in alieno saxa, & marmora licet quęrere: sine dãno tamen possessoris.

g Pœnæ species ab vna cõditione ad aliã transferri, & quibus casibus hoc fiat.

Adstricti ad fodiendum metallum, si ausugerint, ad aliud officiũ retrahentur, etiamsi familiares principis fuerint. Bart.

VII. *Imp.* Theod. A. *Maximino Com.* S. L. †

Metallarij [k], siue metallariæ [l], qui, quæve ea regione deserta, ex qua videntur oriundi, vel oriundæ, ad externam migrauerint, indubitanter sine vlla temporis præscriptione [m], ad propriæ originis stirpem, larémque vnà cum sua sobole [n] reuocentur. etiam quos domus nostræ secreta retineant. Sciant autem nullum exinde præiudicium fisco esse generãdum, etiam si quis ex his, quem metallicum esse constiterit, priuatis censibus suum nomen indiderit. Dat. v. Id. Iul. Constantino. Victore V.C. Cos.

m ¶ *Præscriptione* [a]. vt *suprà de præscri. xxx. an.*

n ¶ *Sobole.* facit [b] *inf. de agri. & cen. l. cùm satis. in prin. & l. omnes. in fi. & s̃. de ser. fug. l pe. in fi & infra, tit. j. l. hi. & l. fi.*

† Cod. Th. eo. tit. l. 15.

a Nisi fortè 40. annorum. l. 4. *supr. de præscrip. xxx, aliàs,* contra ius publicum non currit præscriptio: de quo v. hîc Rebuffum pleniùs.

b Vindicari, & reuocari possunt liberi, subditi, rustici vasalli à superioribus suis.

DE MVRILEGVLIS o, ET gynęciariis †, & procuratoribus gynæcij, & de monetariis, & bastagiariis.

TITVLVS VII.

Adscriptus ad cudendum monetam principis, non liberatur alicuius priuilegio dignitatis. Bart.

I. *Imp.* Constantinvs A. *ad Bithynos* †.

Monetarios [p] in sua semper conditione durare oportet: nec dignitatis cuiuscunque priuilegio ab huiusmodi conditione liberari. Dat. xij. Kalendas Aug. Gallicano, & Basso Coss.

II. Idem A. *ad Felicem procuratorem rei priuatæ.*

Baphij [q], & † gynæcij [r], per quos & priuata nostra substantia tenuatur, & species gynæcij confectæ cor-

o De Murilegulis, &c. *Dixit s̃. tit. j. l. per annos. de aurilegulis: nunc de murilegulis: & sunt qui legunt, id est, qui colligũt murices: id est, pisces:* vt inf. eo. tit. l. si quis nauiculã. *& sic & conchyleguli, qui legunt conchylia:* vt j̃. l. fi. *& omnes erãt serui palatini. Item gynæciarij, qui pãnos imperiales* [c] *texunt, & conficiũt inserendo sericum, & aurum: & sic faciunt auratas paragaudas:* vt inf. l. iij. & v. & inf. eo. tit. j. l. j. *Vnde gynæcium locus: vbi hæc fiunt:* vt j̃. ti. j. l. j. *à gymnos, id est, nudus: quia nudus panno vestitur. Sũt & monetarij:* vt infr. l. j. *Item baphei:* vt inf. l. ij. *Lintearij:* vt j̃. l. si quis. *Item sunt procuratores gynæcij:* vt inf. l. pen. *Item bastagiarij, quod dic, vt j̃.* l. quod ad præsens. *hi omnes erãt serui, & artifices palatij principis: nec inde poterãt eximi, nisi certo modo:* vt j̃. l. si quis ex corpore. *& aliqui perpetui:* vt inf. l. j. *& aliqui temporales:* vt *inf. eo. l. æternam.*

p Monetarios. Hi monetã principis cudebant [d]: quam si falsabant, grauissimè puniebantur: *vt suprà de fal. mo. l. ij.* Sed poterant pœnitere ante perfectionem: *vt ff. de fal. l. qui falsam. & fa. infrà de fug. co. l. j. & suprà, tit. j. l. fin. & infrà de dig. l. vj. lib. xij. & infrà eo. l. æternam.*

q Baphij. aliàs, *baphees*, id est, tinctores pannorum. Βάπτειν enim Græcè, Latinè tingere. inde bapheus, baphees, id est, tinctor, & lauator: *vt hîc, & inf. l. lotas.*

r ¶ *Gynæcij.* aliàs, gynæciarij: *vt s̃. in rub.* & accipe hîc abstineant suffragiis inquinatæ allu. & nõ quærant simoniacè hoc officiũ, per quos, &c. scilicet malè agentes. sic ponitur *in Auth. vt iudic. sine quoquo suff. in rubri. & facit s̃. de lega. l. vniuersi.*

† pulchrè in hunc locum Alc. hîc.

c Hoc est, Imperatoris, & ministeriorum imperialium.

† C Th. li. 10. tit. 20. l. 1. Est autem γυναικεῖον locus: vbi matresfamilias cum lanificis sedent, à γυνὴ, mulier: & οἰκέω, habito.

† *Sunt qui legant*, Baphei, & gynæciarij,

d Rectè: vt perperam hic Alciatus id neget, putétque monetarios hîc textrini opifices esse.

E a ¶ Corrum

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/justinian1627bd5/0077